

Megjelenik minden vasárnap és csütörtöken.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdájában Kézdi-Vásárhelyt, hova egy lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvántartási cikkek stb. intézendők.

Nyilvántartási cikkek soronként 10 kr-ért közöltnék.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábas garmond-sorért vagy annak terfogatért 4 krajczár. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyeg-díj fizetendő.

Választás előtt.

Kézdi-Vásárhely, 1888. nov. 20.

Másfél évvel ezelőtt választotta meg Kézdiszék egyhangulag és általános lelkesültség között báró Kemény Gábort országgyűlési képviselőjének.

Ha végigtekintünk az alkotmányos aera választásain, el kell ismernünk, hogy egy jelölt mellé sem tömörültek a választók oly igaz lelkesültséggel, mint Kemény Gábor mellé. A székely nép sokat, nagyon sokat várt tőle, de — fájdalom — a hozzákötött fényes remények nem valósulhattak meg: a kérelmelhetetlen halál elragadta, mielőtt azt a végtelen jóakaratot, azt a fényes tehetséget és azt a nagy befolyást, mivel bírt, a székely nép javára érvényesíthette volna.

A mint aztán a részvét őszinte könnyei felszáradtak, az árván maradt választó-kerület szénézett a megye jelesei között, kire bizalmát átruházná és gondos megfontolás után megtalálta a megye kitűnő szülötté, gr. Nemes János személyében.

Ha elég érdem egy életet a közügyeknek szentelni, időt és tehetséget közecélok előmozdítására önzetlenül áldozni: gr. Nemes János, a kézdijárási szabadelvű-párt jelöltje, jogos igényt tarthat a választók bizalmára. Évek során ott láttuk közéletünk minden fontosabb mozzanatánál, tevékenységével, nevének tekintélyével és vagyonával segítve mindon jó és hasznos eszmét, s bátran elmondhatjuk, hogy az utolsó évtized alatt me-

gyénkben a személyes érdem tette a nemes gróf nevét általános tiszteltté. A székely nép tehát csak igazságérzetének és politikai érettségének adott kifejezést, midőn a nemes grófbán igyekezett a fényes emlékü báró Kemény utódát megtalálni, kiben tehetség és akarat teljes mértékben megvan arra nézve, hogy a hozzákötött reményeknek megfeleljen.

Az ellenzék, látva a közvélemény nyilvánulását, úgy látszik, nem fog ellenjelöltet állítani. Azok a gyöngye tapogatózások, úgy látszik, meggyőzték az aspiránsokat, hogy itt, e vidéken, dobbal verebet fogni nem lehet s hogy a nagyhangú ígéretek csak olyan helyeken találhatnak hálás talajra, hol a politikai érettség gyöngye lábón áll.

Az értelmes és praktikus székely, okulva a mult tapasztalatain, kitűzte maga elébe az utat, melyen haladni akar, s a mig tényekkel nem győzik meg arról, hogy az helytelen, sohasem fog arról letérni. A kézdijárási választóknak ma is az a politikai meggyőződése, mint a mi másfél évvel ezelőtt volt. Az óta semmi sem történt, mi őket ezen meggyőződésben megingatnatta volna.

Reméljük tehát, hogy az ellenzék nem fog hiában való kísérletet tenni, s nekünk ismét alkalmunk lesz ama szép, lélekemelő látványban gyönyörködni, minőt az előbbi választás mutatott, midőn a kerület csaknem összes választói megjelenván Kézdi-Vásárhely piacán, egyhangulag és egy szívvel kiáltá ki magának képviselőjét.

Helyesnek kell elismernünk a megyei központi választmány azon intézkedését, hogy a választást már november 26-ra tűzte ki. Ez az idő bővön elegendő arra nézve, hogy a választók megválasztthassák azt, kit bizalmukra érdemesnek tartanak. 0.

Háromszékmegye központi választmánya a kézdi választó-kerületben az új képviselő választást november hó 26-ára tűzte ki és választási elnöknek Damokos Albertet, elnökhelyettesnek voláli Kőnczei Kelemt; küldöttségi elnöknek Bodor Zsigmondot, elnökhelyettesnek altorjai Vajna Domokost; jegyzőnek karathnai Kőnczei Albertet, helyettes jegyzőnek Damokos Miklóst; küldöttségi jegyzőnek Csiki Lázárt és helyettes jegyzőnek Barthos Józsefet választották meg.

A véderőjavaslat s a költségvetés. Mint a „Bud. Corr.” illetékes értesülések alapján állíthatja, alaptalan az a hirtelés, hogy az új javaslat fokozott terheket róna a hadügyi költségvetésre. Az évi ujonczjutalék emelésének kizárólag az a célja, hogy háboru esetén 800.000 emberből álló tényleges hadi állomány biztosíttassék, de egyáltalán nem involválja a békeállomány felemelését. A nagyobb ujonczállomány besorozása által okozott költség-többlet nem rug egy millió forintba sem és ezen összegre aligha lesz szükség 1891. előtt, mert különösen 1889-ben az átmenet alatt aligha lesz elérhető az új törvényben megállapítandó teljes ujonczjutalék.

Országgyűlés.

A képviselőház november 17-ki ülésének elején az elnök kegyeletes szavakban emlékeztetvén meg királynénk atyjának elhunytáról, felhatalmaztatott, hogy a ház gyászoló részvételének legmagasabb helyen tolmácsa legyen.

Ezután megkezdődött a jégále-törvényjavaslat feletti általános vita, melyet Dará-

A „Székelyföld” tárczája.

Tépelődés.

Künn néma éj, de lelkebben csatáznak
A szenvedély szilaj hullámai.
Átérzem azt, hogy minden hasztalan már,
De nem tudok többé lemondani.
Átfutja bár a végtelent a lélek,
Nyugalmát csak égő vágyban leli.
Megjárja utját, mint az éji lepke,
Mely mécesemnél szárnyát égeti.

Ugy elfogott a mulás gondolatja,
Mint a hajóst a vész-zilált habon.
S bármerre néztek, nincs mentő dereglye,
Mert legsujtobb a titkolt fájdalom...
Arczom borult, s lelkem, mint rémes éjben
Kisértő szellem, tétovázva jár.
Hiába könny, panasz, sohajtás érted!
A mi szerelmünk elhaló sugar.

A kettős csillag fenn az ég azurján
Érzelmek jelleme nem lehet.
Nem égi láng — a kárhoznak mécsé,
A mely a vágyból gyötrelmet terem.
Egy rozzant kunyhó rejtett boldogsága
Elérhetetlen ábránd lett reám.
Miért csüngjek tehát a pusztá léten,
Ha eszmény csak, miért sohajtozám?

Tört lelkemen átrezg a sejtelennek
Jósintelenként gyötörő szózata:
Hiába minden önvád s tépelődés,
Mert hát én boldog nem leszek soha!...

Boritsatok halotti szemfedőt rám,
— Az élet vesztve, hol a szív beteg —
Bocsássatok alá a sírúregbe
S feledjétek, hogy ott boldog legyek!

Szabó Lajos.

Heti krónika.

A mult alkalommal megígértém önöknek, kedves olvasóim (ha ugyan vannak olvasóim), hogy az egyetemi ifjuság gyűléséről referálni fogok. No hát ez megtörtént, mint sok más effajta gyűlés. Hallottunk sok szép szónoklatot, föleresztve hazafias lével, megspékelve egy pár átkos kormánynyal, elmondva ifjú tüzzel, hévvel. Már ez így szokott lenni; ifju korban gyorsabban pezseg a vér, hevesebben dobog a szív, még tudunk lelkesülni a mai önző kor szeméi előtt csak phrasistoknak tetsző hazafias eszmékért. De az idő, s főképp az életérdekek sokfélesége letörli a szív szép zománczát, a lelkesülést, s marad az ember pusztán, a maga szárnalmas meztelenségében. No de térjünk a tárgyra.

E hó 9-én több mint 300 egyetemi hallgató zsúfolásig megtömte az I. sz. jogi tantermet. Jékey D., a jogász segélyező-egylet elnöke, nyitja meg a gyűlést s szívére köti az ifjuságnak a komoly higgadságot s az ifjusághoz méltó nemes magatartást, hogy a kik talán csak lármás demonstráczióknak szeretnék bélyegezni e mozgalmat, tetteleg megcáfalva legyenek.

Lengyel I. jh., mint előadó, ismerteti a törvényjavaslatot, szenvedélyes érvekkel ostromozván az ifjuságra nézve terhes részleteit, végül indítvá-

nyozza, hogy egy 10 tagból álló bizottság kérvényt szerkesszen, melyben a törvényjavaslat némely részének megváltoztatása legyen kérve, s ezen petíció az egyetemi tanács pártfogásával terjesztessék az országgyűlés elé. A gyűlés helyesléssel fogadja ez indítványt. Beszéltek még Fuchs S., Bene I., Váradi A., mindnyájan köztetszés mellett. Ezzel a gyűlés véget ért.

Most kezdjünk a mult hét krónikájához. A lapok táviratai hatalmas betűkkel, ritkított sorokban hirdetik, hogy a helyzet komolyodik s a válságnak okvetlenül be kell következnie. Mi laikus politikusok erre csak azt mondjuk: »Ki puskaporos hordón ül, ne játszik a tüzzel.«

Tul az Océánon, a »szabadság országában« megvolt az elnökválasztás. Az északi tartományok győztesek lőnek s Harrison személyében tiszteletbeli újvilág elnökét.

Angliában a »londoni hyéna« gyakorolja kedvenc passióját s öli rakásra a némbereket s a rendőrség (mint rendezés) ráakadt a nyomára.

A császári városban nagy a gyász. Miksa bajor hrg meghalt. A 80 éves agg herceg — mint életirő megjegyzik — elvonuló természetű, az udvari feszes szokásokat, a politikát gyűlölő ember volt. Egész lelkéből a tudományokat és művészeteket szerette, egy egész kis iró kört gyűjtött kastélyába s azoknak társaságában legjobban érezte magát. Éleztet magyar királyné atyját veszté benne.

Hát Magyarországon mi újság?
Rablás, gyilkosság, Krausz mandátumának igazolása, nagymérvű korrupció, esküdtszékek, városi hivatalnokok tömeges felfüggesztése, posta-

nyi Ignác előadó nyitott meg két óra hosszáig tartó, a kérdést és javaslatokat minden fontosabb oldaláról átkaroló, valóban kimerítő beszéddel, melynek élénk helyeslésekkel kísért bevégzése után Polonyi Geza beszélt a javaslat ellen, kifogásolva az alapul vett 1882-86. évi átlagot, s fejtegetve, hogy a javaslat senkit sem elégít ki, nemkülönben helytelenítve, hogy az állam bírósága és fél akar lenni. Végül határozati javaslatot terjesztett elő, mely szerint a törvényjavaslat visszavételnek s a kormány új adatok beszerzésére utasítottaték.

Apponyi Albert gróf általánosságban elfogadja ugyan a törvényjavaslatot, de ha a részletes tárgyalás során a városok javára kedvező módosítások nem fogadtatnának el, valamint ha a vitás kérdésekben a pártkormány helyett nem állíttatnék független bíróság, szülő és elvtársai a harmadszori olvasásnál a javaslat ellen fognak szavazni.

Végül Tisza miniszterelnök válaszolt a két utóbbi szónok észrevételeire, miközben a városokat érdeklőleg megnyugtató és örvendetes nyilatkozatokat tett, melyek általános helyeslésekkel fogadtattak. A miniszterelnök utalt arra, hogy teljes életében barátja volt a városok fejlődésének általában és a fővárosnak különösen. Meg is tette ez irányban, a lehető, meg fogja tenni a részletes vitánál is, de figyelmezteti egyuttal, hogy tartózkodni kell a mértéken és lehetőségén túl menő követelésektől s nem szabad megfélekedni az állam pénzügyi érdekeiről sem.

A képviselőház véderő-bizottságának hétfői ülésén nyújtotta be az előadó az egyetemi ifjúságnak az önkéntesi intézményre vonatkozó kérvényét. Ezután tárgyalásra kerültek a véderőjavaslatnak az önkéntesekre vonatkozó paragrafusai. A bizottság elfogadta a szakaszokat.

SZEMLE.

Berlinben egyre komolyabbnak tekintik a helyzetet az orosz csapat-változtatások miatt. Mérvadó helyről megerősítik, hogy a legközelebb összeülő birodalmi gyűléstől nagyobb katonai hitelek követeletnek.

Az északi távirati iroda jelenti, hogy alaptalan a lapok azon állítása, hogy az orosz hadtestek új szervezése csapat-előretolást involválva nyugat felé; a tényállás az, hogy két gyalog-hadosztály s egy közös hadosztály nyugatról kelet felé visszavonul.

Németország és Franciaország viszonyáról a „Standard” berlini levelezője azt újságolja, hogy felhők kezdenek tornyosulni. Bismarck herceg annak idején azt mondta ugyan, hogy Németországnak be kell várnia a francia támadást, de azóta a viszonyok megváltoztak. A „Kreuzzeitung”-ban egy szakember czáfolja azt az állítást, hogy a francia tüzérség feletlen állana a németnek. Több lova volt 1870-ben is, a mi azonban nem gátolta meg vereségét. A francziáknak egyáltalában nagyon is sok a tüzérségük s ez hátrányára van az offenzív erőnek.

hivatalnokok megugrása, farkasok stb. s még egy sereg nyomorúság.

Szóval ezek a magyarországi napi hírek mind meg annyi rémregények; legalább ha valaki a »Budapest«-cz. képes lapot olvassa, minden fáradtság nélkül arra a meggyőződésre jut, hogy nálunk csak rablók meg gyilkosok laknak; másképp hogy jutna minden napra oly sok szennázciós bűntény, mesterileg illusztrálva, a »Budapest«-czimlapján, nagy rémülésére a csizmadianéknak, kofa ténszasszonyoknak, mészárosoknak a »Budapest«-érdeemes előfizetőinek? Szerintök üres a lap, ha nincs benne gyilkosság!

No még egy rémhír!

Pesten nem lesz jogász-bál. Hány bakfisknak, hány szép lánynak nyílt szívébe e szó s hány meg hány apának nem volt e hír a pénzügyi viszonyok éjszakai hajnalbóra! De ne sirjatok lányok s busuljatok apák, mert lesz azért jogászbál ha nem is Pesten, hanem Kolozsvárt.

A jogász ifjúság gyűlésileg kimondotta, hogy nem indul a pestiek rossz példája után s meg fogja tartani a jogászbált. A bál elnökeül egyhangúlag Apáthi Árpád lett megválasztva. Ergo mulatunk. A claques-ek előkerülnek a dobozokból, a frakkok tényleges szolgálat végett kivételnek a zálogházból. Szóval mozgás, élénkség, változatosság lesz mindenütt. A természet telével be áll a szívek tavasza.

Mi újság a szüvészülgában?

Mig Pest Sarah Bernhardtért rajong, itt Kolozsvárt az »Eltévedt bárányka« szüirehozatala egy kis affairet szült kritikusk és szinigazgató közt. A

A »Hamburger Correspondent« szerint Frigyes császárné Londonban való tartózkodása alatt megtörténik Victoria hercegnő eljegyzése Battemberggel.

K.-Vásárhely város képviselő-testülete

folyó hó 17-én tartá meg rendes évi közgyűlését, melynek tárgyai közül a következőket emeljük ki:

1. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása után interpelláltatott elnök polgármester, hogy a járdák megkecséztése, mely a képviselő által meg volt határozva, miért nem eszközöltetett mind ez ideig. Mire polgármester kinyilatkoztatta, hogy a határozat évközben hozatott s így a költségvetésbe nem volt felvéve a kövezés költsége; a város anyagi viszonyai nem engedték meg annak fogantatását. — A képviselőtestület tudomásul vette elnök polgármester felvilágosító nyilatkozatát s utasítja a tanácsot, hogy jövő év tavaszán a járdákat a már hozott határozat értelmében készíttesse meg.

2. Olvasztatik a pénzügyi bíróság határozata, mely szerint a Kézdí-Vásárhely városára mint erkölcsi testületre 1884. évre kirótt 1010 frt 68 kr járadékadó meg lett állapítva. Ezen ügyre vonatkozólag polgármester előterjeszti, hogy Künnle József ügyvéd, kir. tanácsos ur újabb lépéseket fog tenni, s kéri a képviselőtestület, hogy meghatalmazását erre nézve adja meg. — A képviselőtestület hálás köszönettel fogadja a kir. tanácsos ur ajánlatát s a felhatalmazást készségesen megadja.

3. Olvasztatik a rendezett tanácsú városok felirata a regale megváltása ügyében. Polgármester bejelenti, hogy a városoknak Budapesten tartott értekezletén Benkő Sándor képviselő ur képviselte — az ő távirati kérése folytán — Kézdí-Vásárhely városát. — A képviselőtestület úgy a feliratot, mint a polgármester intézkedését helyeslőleg veszi tudomásul.

4. Polgármester jelenti, hogy a tanácsház mellett fekvő Páldeák-féle házat a város részére megvásárolta ugyan, azonban 800 frttal magasabb utóajánlat tételével egyik szomszéd tulajdonos, N. F. ur által. — Hosszabb vita után a képviselőtestület kimondja, hogy a tanács megbizatik ugy a Páldeák-, mint a Nagy F.-féle szomszéd telkek lehető jutányos áron való megvásárlásával.

5. A községi iskolások mult évi számadása helybenhagyatván, a megyei tanfelügyelőhöz be-terjesztetni határozatlik.

6. A husfogyasztás után járó községi pótdadó az eddigi arányban megállapítatik.

7. A Katrova erdőben a legeltetés a jövő évben is az eddigi rendszer szerint lesz azon hozzáadás-sal, hogy a víz melletti rész fentartatik s a marhák darabja után 20 kr lesz fizetendő.

8. Tárgyalás alá vétetett az 1889. évi költségvetés, mely ugy általánosságban mint részleteiben csekély módosítással a tanács előterjesztése szerint elfogadtatott. E szerint a bevétel 22.961 frt 83 kr-ban, a kiadás 22.915 frt 34 kr-ban van előirányozva. Pénztári maradvány 46 frt 49 kr.

9. Polgármester előterjeszti és határozatot kér arra nézve, hogy a különböző fogyasztási adók a jövő évre a magas államkincstártól bérbe vétesse-nek-e, vagy a város a további bérletről lemondjon.

kritika szerföltött éles hangon támadta meg az efféle közmorált sértő, sikamlós darabokat. A igazgató azzal védekezett, hogy csak az ily darabok csinálnak telt házat. E nyilatkozat furcsa színben tünteti fel ugy a közönséget, mint a mostanság divó izlést és erkölcsöket. Az affaire az esküdtszék előtt fog véget érni.

A legújabb premiere Sztójánovits Jenő »Peking rózsája«. Egy gyönyörű zenéjű, de nagyon fényes kiállítás igénylő operette. A czimszerepet Réthy Laura játszotta, ugy a közönség, mint a sajtó teljes elismerésével.

Kiválóan érdekesek most az irodalmi felolvasások.

A Dávid Ferencz egyet., Muzeum-egylet felolvasó üléseit kiváló sikerrel tartják meg s — horribile dictu — nem üres padok előtt. Azonban közönségünk leginkább a még csak egy éves Erdélyi Irodalmi Társaság felolvasó ülései iránt érdeklődik. E hó 18-án tartott ülésén is nagyszámú hölgyközönség töltötte meg a Kereskedelmi Akadémia dísztermét.

A tavaly pendült meg az eszme: »Kolozsvárt Erdélyi irodalmi központjává tenni s a szépirodalmi életet szépművészeti irányban nevelni.«

Az ige testté lön s a társaság ideiglenesen meg is kezdő működését, a közönség, kivált pedig a hölgyközönség részéről lelkes pártolásra talált; a mellett a sajtó is mindig a legnagyobb rokonszenvenvel kísérte lépéseit. Ily pártolás mellett a társaság egyre izmosodott s most szép reményekkel néz a jövő elé.

A legutóbbi gyűlésen megtörtént a rendes tisztí

— Hosszas eszmecsere után a képviselőtestület határozatilag kimondja, hogy azon esetben, ha a város anyagi kárt nem fog szenvedni, a bérlet az államkincstárral jövő évre is megkötethető. E tekintetben nem akarja a bíróság maximumának meghatározása által a tanács kezét megkötni s csupán a város érdekeit tartja szem előtt tartandónak.

10. Polgármester előterjeszti, hogy a Cserey-jószág megvétele, kihasznosítása és a vételár kiteremtése iránti véleményadás végett kiküldött bizottság jelentését be-terjesztette. A bizottság ez uttal csupán azon kérdés felett mond véleményt, hogy miképen lehessen a vételár a város jelenlegi szűk anyagi viszonyai között kiteremtteni. E czél elérésére nem lát más módot, mint azt, hogy a képviselőtestület a telek megvételére szavazzon meg 5% pótdadót az egyenes adók után. — Ezen indítvány heves és hosszas szóharcot idézett elő, míg végre határozattá emeltetett, hogy tekintettel arra, miszerint a telek megvétele által a tervbe vett iskola részére is új, alkalmas helyet nyer a város, a képviselőtestület nem tartja helytelennek a 10% pótdadóból az iskola-alap javára eddig begyűlt 8000 frtot el czélra fordítani; ennél fogva felhatalmazza a tanácsot, hogy tulajdonossal az alkudozást megkezdve, a vételár első részlete fejében a 8000 frtot felhasználja, de a képviselőtestületnek előlegesen jelentés teendő. A bizottság véleménye az 5% pótdadóra nézve nem fogadtatott el.

11. A képviselőtestület egyhangulag elhatározza, hogy az árva-pénzek mindkét kézirásárhelyi pénzügyintézetben egyformán kezeltesse-nek.

12. Az árvaszek mellé Csizsár József v. czéh-mester és Sztójori János képviselők küldetnek ki.

13. Az egészségügyi bizottságba Köllönte László, id. Kupán József és Csizsár József kereskedő képviselők választatnak meg.

14. Az adókövető bizottság mellé bizalmi tagoknak Jancsó Géza és Jancsó Dénes választatnak meg.

16. A képviselőtestület a tanácsnak perelhetési engedélyt ad az ugynevezett hat falu által egy erdő-rész tulajdonjoga iránt indított perben.

17. A községi iskolások azon kérése, hogy az 5%-os iskolai pótdadó évenként egyszerre adassék ki, megtagadtatván: utasítottik a tanács, hogy az esedékes részt minden hó végén adja ki s egy-szersmind Háromszék-megye tanfelügyelőjét a képviselőtestület határozatáról értesítse.

A képviselőtestület a felsoroltakon kívül még több, kevésbé fontos tárgyat intézett el s ezután a gyűlést polgármester délután 1 órakor bezárta.

0.

V i d é k.

Baróth, 1888. nov. 14.*

Rokan, de nagyon sokan gondolkoznak és nyilatkoznak így: Okosabb dolog, dohányfüstbe merülve, ruganyos dívánon szenderegni, mint hirlap-ba írkalni, írkalni. Hallottam többektől ilyen értelmű nyilatkozatot is: Irnék, de nincs tárgy. No már én részemről az ilyen gondolkozásu emberek nem tartok, sőt ellenkezőleg. Én azt mondom: okosabb dolog valamit dolgozni, mint henyélni.

* Mult számunkból térlhiány miatt maradt ki. Szerk.

kar megválasztása, azután gr. Kuun Géza elnöki megnyitója; Szász Gerő költenényeiből olvasott fel. Az ő poézisét e pár szóval jellemezhetjük: philosophia a lyra keretében. Kőváry L. ismert történetírónk a 48. előtti erdélyi irodalmi viszonyokat ismertette, Hegedüs István költeményt olvasott fel. Mindnyájukat megjelénzték.

A könyvpiacon a realis orosz író Dosztojevski Tódor »Raszkolnikov«-cz. regénye keltett méltó feltűnést. (Ford. Szabó Endre, Singer és Wolfner kiadása.) »A nyomor, az orosz társadalmat zord képekben festi.«

Mikszáth »A l m a n a c h«-ja is egyike azon irodalmi termékeknek, a melyeket és a milyeneket oly rég nélkülöztünk. A legválogatottabb magyar írók novellái, elbeszélései és rajzai csinos kiállításban. A könyvet a szerkesztő humoros előszava nyitja meg.

— »A magyar elbeszélő irodalom — ki merem mondani — az összes irodalmi ágak között legmagasabb niveau áll. A mi fönnséges nyelvünk, meggyomláva az 50-es évek czizomáitól s letisztítva a 60-as évek pórias zsirosságától, oly kelle-mesen foly, mint a csuromméz« (stb.).

Érdeemes megvenni!

Ezekben kívántam a közelmúlt halvány képét adni, igaz ugyan, hogy csak afféle krónikás modorban, de azt hiszem, így is elfogadják kedves olvasóim.

Isten önnel!

H—th J—6.

Hisz a munka üdit, nemesít, a henyélés tompít, butít. Azt sem írom feltétlenül alá, hogy nincs tárgy. Csak akarni, de igazán akarni keil, s mindjárt lesz tárgy, mert minden dolog megteremtéséhez legelső kellék az akarat. Ezért mondá Bem is 1848. december havában Kossuthnak: „A mi Erdély okkupálásához legszükségesebb, az a kormányzó ur vagy a honvédelmi bizottmány nekem nem adhatja, azt már bírom akaratomban.“ Sime, az akarat csodát teremtett: kilencz ütközet után 90 nap alatt Erdélyt megtisztítottuk.

Minden helységben van iskola, van képviselő-testület, vannak tapasztalt gazdák, jóra menendő iparosok, van ilyen vagy amolyan társadalom; ezek körében mérülnek fel oly dolgok, oly tünetek, melyek egy vagy más irányban okulás szolgálatnak; mert a hírlapirodalomnak nem az a célja, hogy csak megdöbentő, idegbántó rémhírekkel (vasuti szerencsétlenség, öngyilkosság stb.) alarmirozza a világot, hanem az, hogy az életben, a társadalomban felmerülő humánus és hasznos dolgok közlése által a közönségnek javára működjék, a hol kell, a jót jutalmazza, a rosszat ostorozza.

Lám, most én sem uszom a közlést érdemlő hírek özőnében. Az én gyarló tollamnak is csak az akarat szolgáltatja a tápanyagot. A helyi iparkiallítás lezárásával a helységben oly csend állott be, mint az áldást hozó tomboló vihar után a természetben.

Telünk, igaz, olyan, mint akár karácsonkór. A jégpályán már nehányan kóstolták a fagyaltakat és pedig ki háttal, ki hassal, ki oldalt. Seba, Annacska, a dicsőség bajjal jár. No hát csak löre, löre, előre, kisasszonykák!

A híres szentmárton-napi országos vásáron is, hideg, de kedvező időben, a kereskedők és iparosok meglegedésére — kivéve a kalaposokat — minden kár nélkül szerencsésen tustestünk. Ez most is csak öt áldott napig tartott és a valódi napján oly népes volt, hogy az ember nem arra ment, a merre akart, hanem a merre az áradat sodorta. A csizmadia és timárok sátraiinak száma a 200-at túlhaladta. A bevétel 20 és 120 frt közt váltakozott. Mézes pogácsában sem szűkölködünk. Kézdí-Vásárhely hű maradt multjához; a nemes várost oly szép sor pogácsás sátor képviselte, mint akár egy kompánia honvéd. A frontot, illetve sort a balszáron híres, kapos pogácsájával Turóczi Anna asszony nyitotta meg s bezárt Nagy István. Hogy panasszal nem távoztak, azt onnan tudom, hogy 5 óra tájban már kongtak a ládák. A pogácsák mineműsége ellen nincs senkinek kifogása, de a mennyiség nem áll arányban a gabona árával.

A vásár a szokott zaj mellett, dacára a roppant tolongásnak, igen szép rendben folyt egész alkotnyatig. Akkor egy világító torony alakjában hirtelen felemelkedő tűzoszlop az amugy is már bomlásnak indult rendet megzavarta. A harang kongani, a trombita harsogni kezdett s a magasba emelkedő lángnyelvek a sátorotbort, illetve vásárt bevilágították. Az idegeneket nagy rémület szállta meg, de ez nem tartott egy negyed óránál tovább. A tűz lokalizáltatván, elnyomott. Az írás ezen szavai: „Porból lettél, porrá lész“, Rodosi Antal csűrén egészen beteljesedtek. Ha a riadalom déltájban történik, mikor az emberek úgy szólnak egymás hátán tolongtak: a tűz igen jó víz lett volna azok malmára, kik onnan is szeretnek valamit venni, hova nem tettek semmit.

E tűz alkalmából, ha épen most nem volna a tűzoltó-kar organizálása szőnyegen, megszűnám az illető előjárásának, hogy adandó alkalommal a Takó Antal háza mellett levő drága nagy vízfecs kendő ne feledjék a színben. Hisz azt nem azért csináltatták, hogy mint valami dísz tárgy ott ékeskedjék, hanem azért, hogy mikor a szükség kívánja, használatba vegyék. Azon reményben tehát, hogy míg egy második tüzeset előadja magát, egy lépéssel előbb leszünk: hallgatom. Most ahhoz szölok, ki engem megért, s kérdem tek. Mórík Lajos k. jegyző urat: a három év óta vajdó „Marhabiztosítási egylet“ alapszabályainak felülvizsgálata hol, hogyan és mennyiben áll? s lehet-e a baróthi népnek reménye, hogy e században e tekintetben zöld ágra jusson? Az őszinte feleletet elvárja e helyen

Bitai Baikó Lajos.

Különfélek.

— Királynékné névnapja alkalmával folyó hó 19-én istentisztelet volt a kézdívásárhelyi-kantari r. kath. templomban, melyen az összes városi hatóságok képviselve valának. A kézdívásárhelyi árvaleánynevelő intézet, mely felséges Királynékné magas nevét viseli, a megelőző napon fényesen ki volt világítva.

— Esküvő. Bara Károly szilágysomlyói járásbírói aljegyző folyó hó 17-én tartotta esküvőjét Kézdí-Vásárhelyt Elekes Mari kisasszony-

nyal, Elekes Béla törvényszéki bíró nővérével. Áldást kívánunk e házasságra!

— Bánffy Béla gróf, Erdély jeleseiné egyike, vasárnap este meghalt. Az országgyűlésen a b. hunyadi kerületet képviselte. Elnöke volt a képviselő bizottmányának. Parlamenti működése alatt mindig befolyásos, jelentős szerepet vitt. Ez országgrész politikai tekintetben az ő fáradozásainak sokat köszönhet. Temetése szerdán ment végbe Kolozsvárrt.

— Mulatság. Nagy és díszes közönséget hozott össze a kézdívásárhelyi jótékony nőegylet mult szombati fillérestélye, s mi nem csodálkozunk a közönség e szokatlan érdeklődésén, mert oly kedves alakok állottak a mulatság élén s a műsor oly sokat ígért, hogy e kettő együtt elegendő vonzerőt gyakorolhatott. A rendező bizottság s. szentgyörgyi Keller Gézáns és Benkő Mariska háziaszonyok vezetése alatt altorjai Benkő Emma, Székely Málna házi kisasszonyokból és Barcsa Miklós házi úrból állott, kik igazán tevékenyen és szeretetreméltóan feleltek meg feladatuknak. A műsort Lengyel Ida k. a. hatásos zongorajátéka nyitotta meg, sok megrémelt tapsban részesülvén; ezt követte Gábor Mátás ur kitünő szaválata, míg végre a műsort a kézdívásárhelyi kereskedő-ifjúság dalköre zárta be s ma is a közönség rokonszenves tüntetéseit érdemelte ki. Műsor után kedélyes tánczvigalom vevé kezdetét.

— Mulatság. A kézdívásárhelyi jótékony nőegylet mult november 24-én fillérestélyt rendez. Háziaszonyok: ifj. Dávid Istváné, Gidófalvi Ilka; házi kisasszonyok: Márton Mariska, Csoma Olga és Bernáld Anna; házi urak: Bartha Mór és Gábor Mátás. Műsor: 1. Énekel Páll Venczel ur. 2. Felolvás Dobay János ur. 3. Zongorázik Dombi Domokosné urnő.

— Meghívó. A „Kézdívásárhelyi kereskedő-ifjak társulata“ folyó hó 26-án este fél 8 órakor az egyesület helyiségében felolvasó-estélyt rendez a következő programmal: 1. „Himnusz az éjhez“, előadja a keresk.-ifjak dalköre. 2. Felolvasás. 3. „Magyar változatok“, előadja a keresk.-ifjak zeneköre. Ezen estélyre egyesületünk alapító, pártoló és rendes tagjait, valamint az érdeklődő t. közönséget van szerencsém kiszelellettel meghívni. Nöket is szívesen látunk. K.-Vásárhelyen, 1888. november 21-én. Rákosi József, r. bizotts. elnök.

— Naptárak. A „Franklin-Társulat“ magyar irodalmi intézet által küldettek be szerkesztőségünknek a következő, közkeveltségben részesülő, csinosan kiállított és nagy gondnal szerkesztett 1889-ik évi naptárak. Valamennyi a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumban összeállított, a legújabb adatok nyomán szerkesztett országos vásárok kimutatásával van ellátva. István bácsi naptára, vagyis családi házigazdákknak és gazdaszonyoknak, népnevelőknek, helységi előjáróknak, iparosoknak és földmívelőknek való képes kalendárium. Ára 50 kr. Protestáns új képes naptár, a protestáns egyház és iskola tisztí névtárával. Ára 50 kr. Falusi gazda naptára, a magyar gazdák, kertészeti, lelkészek és tanítók számára. Ára 80 kr. Borászati naptár. Ára 80 kr. Székelyegyleti képes naptár. Szerkesztik: Boeskor Károly, Nagy Gábor, Szász Károly, Szilágyi Sándor. Számos, a szöveg közé nyomott képpel. Ára 25 kr. Honvéd-naptár (együttal katonai naptár). A magyar nép számára. Ára 60 kr. Lidércznaptár. Ára 60 kr. A magyar nép naptára, sokféle hasznos és mulattató olvasmány-nal ellátva. Ára 25 kr.

— Leálczázott szájhízhamisítók. Említve volt már, hogy dr. Popp J. G. udvari fogorvosnak az egész világban kedvelt Anatherin-szájvizét erősen hamisítják és hasonló elnevezés alatt hozzák forgalomba. Miután Popp dr. udvari fogorvos most Budapestben vezérképviselőséget állított fel, a pesti ház főnöke jónak tartotta Magyarországból az ily utáztatok elnyomása céljából nagyobb körutra indulni. Eddig 18 városban 250 üveg hamis Anatherin-szájvizet koboztatott el. Ez a mulatság sok pénzbe kerül ugyan, de a feltaláló már egyszer alapos rendszabályokhoz akar nyulni kézsítményei 40 éves jó hírnevének megóvása miatt. Hogy a hamisítók mestersege még jobban megnehezítettessék, elhatározta a feltaláló, hogy az eddigi palaczkok nagyságát kétszeresen megnagyobbítja. Ezt az áldozatot szívesen hozta abban a reményben, hogy a közönség ezután a gyenge utáztatoktól jobban fog óvakodni és csak Popp-féle Anatherin-szájvizet és fogpasztát fog elfogadni. Az árak ugyanazok maradnak, vagyis a palaczkok nagyságához képest: 50 kr, 1 frt, 1 frt 40 kr. Kapható Kézdí-Vásárhelyen: Kovács F. gyógyszerésznél, Fejér L. fia és Wértán testvérek kereskedőknél.

Közgazdaság.

Az erdélyi répacukorgyár.

Az erdélyi répacukorgyár ügye az erdélyi gazdasági egylet közelebbi igazgatóválasztmányi ülésén is előfordult, a mennyiben a buzgó alelnök Szabó József előadta, hogy a kormányelnök mint pénzügyminiszter, magánlevelet intézett hozzá, melyben tudatta, hogy találkoznék vállalkozó, ki az erdélyi országgrészben egy millió métermázsá répa termelésének biztosításával cukorgyárat építene, mire 5000 hold föld volna szükséges.

A vállalkozó a maga részéről, mint répaárt, 65 krt ajánl fel, azonkívül ingyen magot, 15 frt holdankénti termelési előleget stb. Mindezek folytán a miniszter a kellő figyelmet megtélt kéri, hogy az általa üdvösnek tartott terv meg is valósulhasson. Egybehangzó felkérés ment br. Kemény Kálmán főispán urhoz is.

Ezek után az előadó őszinte köszönetet mondva a miniszter figyelmes gondoskodásáért, az ügyet maga is rendkívül fontosnak tartja; de épen ezért a legnagyobb óvatossággal kíván eljárni, nehogy egy esetleges balsiker az egész ügyet tán évtizedekre hátra vesse s miután nálunk e téren számbavehető tapasztalatok nem léteznek, czél szerűnek tartaná, ha Magyarországról és a Lajtántúlról — kivált Csehszögből — szerzetetnének be hiteles adatok.

Midőn így már bizonyos mennyiségű anyag rendelkezésre állana, akkor összehívandók volnának a répatermelésre alkalmasnak tartott vidékek nagyobb birtokosai, hogy a további teendőkre nézve értekezzenek.

Az igazgató választmány az elnöki kijelentést egyhangulag magáévá tette és helyeselte, a megindult eszmecsere pedig főleg az adatszerezés forrásainak megjelölésével foglalkozott.

Sigmond Dezső tagtárs arra vállalkozott, hogy az erdélyi répa cukorrépa-öv kiterjedésére és megállapítására megbízható adatokat szerez; a termelés, mívelés és értékesítés fontos kérdéseire pedig felvilágosítást nyújtani felkértek az országos magyar gazdasági egylet, a kisbéri ménes birtok igazgatósága, a hatvani cukorgyár egy érdekelte (magán uton), az osztrák-magyar répacukorgyártási egylet és a csehszögi földmívelési tanács; a beérkező adatok összeállítása s feldolgozása az egyleti titkára bízott.

Igy eljávva, a termelni kívánó gazdák legalább némi tájékozottsággal fognak birni egy oly kérdésben, mely reánk nézve eddig ismeretlen volt és e tájékozottság okvetlenül biztosabbá is fogja tenni a nagyon megfontolandó további lépéseket.

A közönség köréből.*

Tekintetes Szerkesztő ur!

Alulírott tanári testület tisztelettel kéri a tek. Szerkesztő urat, szíveskedjék neki saját védelmére b. lapjában helyet engedni.

A kantai róm. kath. algymnasium tanári kara, ugy is, mint becsületében megtámadott tanári testület, ugy is, mint szerzetes-testület, kereken és határozottan visszautasítja mind ama vádakat, rágalmakat és piszkolódásokat, melyek a „Székelyföld“ helybeli lap hasábjain róla megjelentek, és minden egyes kifejezést visszahárít a czikk szerzőjére. Visszautasítja „Többen“ uraknak az ő qualificatiojára tett megjegyzéseit azzal a kijelentéssel, hogy van mindegyiknek olyan qualificatioja, melyet sem a nagym. Püspök ur ő Excellenciája, sem a nagys. Főigazgató ur nem kifogásolt. Mindenesetre van olyan qualificatioja, mint t. „Többen“ uraknak, mert tisztességtudó társulat. Erkölcsei, szerzetesi, papi és tanári működését illetőleg hivatkozik a közvéleményre, mint erkölcsi bírájára; hivatkozik az egész városra, annak nemes tanácsára és intelligenciájára; hivatkozik az egész vidékre és hivatkozik iskolájára, melyben az oktatáshoz értő elem hospitálását meggyőződéssel czéljából szívesen veszi.

És most kéri a tanári kar a tek. Szerkesztőséget, szíveskedjék a mellékelt 1) Hatósági nyilatkozat-, 2) „Nyilatkozatnak“ helyet engedni.

Kézdí-Vásárhelyt, 1888. nov. 20.

A tanári kar.

Sz. 1949. ki.

1888.

Hatósági nyilatkozat.

Melynél fogva aláltírt tanács a helybeli „Székelyföld“ című lap több példányában megjelent és a kantai minorita szerzet egyéneit méltatlan

* E rovat alatt helyet adunk a közérdektű felszólalásoknak, de a felelősség a beküldőt illeti. Szerk.

bántalmazási kifejezésekkel sértegetett polemiák következtében, indítatva találja magát kiadni ezen nyilatkozatot arról, miszerint a személyes boszúból eredett hírlapi megtámadások alaptalanok, a higgadt gondolkodás előtt letörpült rágalmazások, mert a méltatlan megtámadott szerzetesrend a hitoktatás terén, mint szintén a tudományos pályán a vidék székegy nemzetének előhaladásán régi idők óta fogva elismeréssel működött, s jelenleg is működik, mely mint ilyen tiszteletre méltó társulatnak elismeréssel nyilvánítatik.

Kézdi-Vásárhely város tanácsa, 1888. november 19-én.

Szöcs József,
polgármester.

Varga József,
főjegyző.

Nyilatkozat.

Vonatkozással a Kézdi-Vásárhelyi megjelent „Székelyföld” című lap közelebbi számaiban a helybeli minoritarendű gymn. tanárok ellen intézett „Többször” aláírási névtelen támadásokra, kijelentjük, hogy azon támadásokkal egyet nem értünk, azokat nem helyeseljük és a megtámadott szerzetes tanár urakat kifogástalan magaviseletű, tisztességes és jellemes egyéneknek ismerjük.

Kelt Kézdi-Vásárhelyt, 1888. nov. 19-én.

Szöcs József, polgármester.	Varga József, főjegyző.
Nagy Károly, árvah. igazgató.	Erdélyi Károly, fels. népisk. igazgató.
Kiss Károly, f. n. tan.	Baló László, f. népisk. tanító.
M. Székely János, el. népisk. igazgató.	Vajna Károly, közs. isk. tanító.
Demeter Róbert, közs. el. isk. tanító.	Mauthe János, tan.
Császár Lukács, kereskedő.	Fejér Lukács fiai.
Dobál Lajos.	Ifj. Jakab István.
Ifj. Dávid István.	Novák Sándor, kereskedő.
Zakariás Miklós, kereskedő.	Dávid Gyula, kereskedő.

Dávid Antal.

Válasz.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Az „audiat et altera pars” elvből kiindulva kérem a tek. Szerkesztő urat, szíveskedjék rövid válasznak b. lapjában helyet engedni.

Jakabos Ágoston algondnok ur és még kilencz nyilatkozó ur keservesen panaszkodik a nyilvánosság terén, hogy ők nem tudják, melyik minorita barát záratta be a minorita kolostorból a kórusra vezető ajtót. Azt ugyan rövidebb uton is megtudhatták, de ha már éppen nyomtatásban akarják, ime itt van: én zártam be azt az ajtót, még pedig kivétel nélkül valamennyi kantai minorita tudtával s szept. 19-iki gyűlésünkön kimondott helyesléssel.

Hogy „emberemlékezet óta” jártak volna a kolostor folyosóin a kórusra, azt tagadom; tanukkal tudom bizonyítani, hogy néhány évvel ezelőtt a rendes feljárón, azaz a templomból jártak fel. Azután az utca felőli épületszárny nem minorita kolostor, hanem „a róm. kath. ösztöndíj-alap” tulajdonát képező külön épület, melyben egy finóvalde van elhelyezve, jelenleg 24 növendékkel. E 24 fin vasárnap is tanul és mindegyiknek oly tulajdonsága van, hogy tanulni nem tud, ha zavarják. Már pedig vasár- és ünnepnapon nem tudtak tanulni; mert a kórusra járó hívók folytonos járkálással, folyosón való álldogálással, viczelődésekkel, nevetésekkel s nem ritkán éktelen lármájukkal az egész délelőtti tanulási idejüket tönkre tették. Különben a finóvalde nem arra a célra van építve, hogy egy-két ember a kóruson unatkozva kijöhessen a folyosóra, elszívhasson egy-egy cigarettát, piszkítsa vele az épületet és gyakorolja az írást falon és ajtón; nem, a finóvalde más a rendeltetése. Hogy ez állapot néhány évig így tartott, abból csak nem követeli a t. gondnok ur, hogy örökké így tartson; hiszen a növendékeknek vasárnap is akad kötelességük a következő hétfőre, ennek pedig elegendő kell hogy legyenek és tehessenek. Bezárattam tehát az említett ajtót mint finóvaldei igazgató; ez jogom és kötelességem volt, mert az intézettől távol kell tartanom mindent, mi a növendékek szellemi haladását hátráltatja.

„A nép szent jogát” sértettem meg. Hogyan sértettem volna meg? A mihez nincs közöm, abba nem avatkozom. A templomból van a feljáró, ahhoz „sz. joga van a népnek”, de hogy a finóvalde növendékeit munkájukban zavarják, ahhoz sem a népnek, sem a nyilatkozó uraknak nincs sem „szent”, sem másnémi joguk. És mindezt csak azért tettem, „mert egyik-másik nekem nem kedves”. Legyenek meggyőződve kedvességük arról, hogy jöllehet egyiküket sem ismerem, de azért egyikük oly kedves nekem, mint másuk és mint minden ember; de ne haragudjanak, hogy őszintén megvallom: legkedvesebbek előttem mégis az én növendékeim; ezekért vagyok itt, ezek jövőjén

munkálkodom. Mint finóvaldei igazgató azt tettem, mit tennem kötelességem parancsol, és abba a t. nyilatkozó uraknak semmi beleszólásuk nincs; ha a rendes feljáró csakugyan olyan, hogy azon „józan észszel” nem lehet feljutni: intézkedjék t. gondnok ur, csináltasson olyan lépcsőt, melyen „józan észszel” is fel lehessen menni; hiszen a kórusra is illik „józan észszel” járni; vagy ha a „kényelmet” keresik, csináltassanak emelő gépet, e dologba megint nekem nincs beleszólásom. Ő Eminentijához viszik a dolgot; megtehetik. Én Ő Excellentiájához, a nagym. Püspök urhoz viszem és kell vinnem, mint a kinék minden ténykedéséről számolni tartozom. Kijelentem újra, hogy míg jelen állásomban működöm, gondjaimra bízott intézetektől távol fogok tartani és ha kell felsőbb tekintély által távoltartatni minden olyan körülményt, mely azoknak akár anyagi, akár szellemi kárát és hátrányát okozná.

K. Váárhelyt, 1888. nov. 20.

Wittmann Ágoston.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Ifj. Dobay János.

Árverési hirdetemény.

A csiktusnádi fürdőterület birtokosságának korcsmárlási joga, ezzel kapcsolatban a vendéglősök s kereskedők által elárúsításra behozott bor, sör és finomított szeszes italokért fizetendő díjak beszedése, valamint az erdei tekepálya folyó évi december 2-án a fürdőhelyiségben tartandó nyilvános árverésen az 1889-ik évre haszonbérbe adatnak.

Kikiáltásiár a korcsmárlási jogért 1200 frt, az erdei tekepályaért 50 frt; bánatpénzül 10% fizetendő.

Bánatpénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlatok elfogadtnak.

Árverési feltételek a fürdő-felügyezőnél s az igazgatóságnál megtekinthetők, s az árverésen felolvastatnak.

Csik-Tusnádfürdő, 1888. nov. 4-én.

A birtokossági szövetkezet
igazgatósága.

Csempe-kályhákat

és

CSEMPE-TAKARÉKTÜZHELYEKET,

melyek szállíthatók és keményen állók,

jótállással a legjobb fűtő- és főző-rendszer felől,

ajánl a legversenyképesebb árak mellett

Rhein Lajos

agyagáru-raktára, Brassó, széles-utca, 608. szám.

20 drb csempe-kályha és takaréktűzhely megtekintés végett állandóan fel van állítva.

2-4

Raktára a leghiresebb szemüvegiparnak Rathenowból
(Poroszország.)

BOTH J. és MÜLLER

chronometer-, műórakészítők, optikusok, elektro-technikusok

és toronyóra-gondozók

BRASSÓ, széles-utca 599. sz. a.

ajánlják dusan felszerelt raktárukat valódi svájci zsebórákból, svarczvaldi faliórákból, keret- és képes órákból, bécsi ingaórákból és amerikai s francia ébresztő-órákból, valamint arany, ezüst, nikél, fehér fém és acél lánczokból.

Nagy választék optikai szerekből, mint: szemüvegek, csipetők, barometer, termometer, színházi látsók, tábori látsók és microscopok.

Minden javítás három évi kezesség mellett gyorsan és szolidan eszközöltetik.

Eladásnál 5 évi kezesség.

Pontos kiszolgálás és bámulatos olcsó árak.

13 *

Toronyórák,

házi és szállodai távirók felállítása pontosan és legolcsóbban eszközöltetik.

Nyomatott Szabó Albernél Kézdi-Vásárhelyt.